

Εισαγωγή στη Φιλοσοφία (Φ101)

3η ενότητα: Θεμελιώδη ερωτήματα
& κλάδοι της φιλοσοφίας

Γιώργος Ζωγραφίδης

Τμήμα Φιλοσοφίας & Παιδαγωγικής

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ενότητα 4^η: Θεμελιώδη ερωτήματα & κλάδοι της φιλοσοφίας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Περιεχόμενα ενότητας

1. Φιλοσοφικά ερωτήματα
2. Οι παραδοσιακοί κλάδοι της φιλοσοφίας
3. Βασική βιβλιογραφία.

Σκοποί ενότητας

- Να γίνει κατανοητή η φύση και η λειτουργία του φιλοσοφικού ερωτήματος, και η διαφορά του από τα άλλα, επιστημονικά ή μη, ερωτήματα
- Να φανεί η ποικιλία των φιλοσοφικών ερωτημάτων και των αντίστοιχων κλάδων
- Να διαπιστωθεί η ενότητα και η αλληλοπεριχώρηση των διάφορων κλάδων της φιλοσοφίας

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

1. Τα φιλοσοφικά ερωτήματα

Φιλοσοφικά ερωτήματα 1

- Γιατί να υπάρχει κάτι κι όχι τίποτε;
- Είναι δυνατόν, πριν από το τώρα, να μην υπήρχε απολύτως τίποτε;
- Υπάρχει κάτι πραγματικά αληθινό (αντίθετο προς ότι είναι μόνο φαινομενικά αληθινό);
- Η πραγματικότητα είναι θεμελιωδώς μία/ενιαία ή πολλές;
- Υπάρχει κάτι που δεν αλλάζει;
- Η πραγματικότητα είναι υλική ή πνευματική;

*Οντο
λογικά*

*Ερω
τήματα*

Φιλοσοφικά ερωτήματα 2

- Ποια είναι η φύση του κόσμου; Από τι συνίσταται; Πώς είναι δομημένος;
- Ο κόσμος ήρθε (κάποτε) στην ύπαρξη; Πώς;
- Ο κόσμος θα σταματήσει να υπάρχει στο μέλλον;
- Υπάρχει κάποια πραγματικότητα πέρα από τον κόσμο ('υπερφυσική') ή ο κόσμος (φύση) είναι το μόνο που υπάρχει;
- Ποιες είναι οι φιλοσοφικές συνέπειες των επιστημονικών απαντήσεων στα κοσμολογικά ερωτήματα;

*Κοσμο
λογικά*

*Ερω
τήματα*

Φιλοσοφικά ερωτήματα 3

- Υπάρχει θεός;
- Ποια είναι η φύση και τα ιδιώματα του Θεού;
- Μπορεί ο άνθρωπος να συλλάβει την ιδέα ή την πραγματικότητα του Θεού;
- Μπορεί και πώς ο άνθρωπος να μιλήσει για τον Θεό;
- Μπορεί να αποδειχθεί ή να διαψευστεί η ύπαρξη του Θεού;
- Αν υπάρχει Θεός, πώς μπορεί να υπάρχει το κακό;

**Θεο
λογικά**

**Ερω
τήματα**

Φιλοσοφικά ερωτήματα 4

- Ποια είναι τα βασικά/μόνιμα χαρακτηριστικά της ανθρώπινης φύσης;
- Ποια είναι η σχέση του ανθρώπινου νου και σώματος;
- Υπάρχει ελεύθερη βούληση ή αυστηρή αιτιοκρατία;
- Ποιος είμαι; Από πού έρχομαι; Πού πηγαίνω; Ποιο είναι το νόημα όλων αυτών;

*Ανθρωπο
λογικά*

*Ερω
τήματα*

Φιλοσοφικά ερωτήματα 5

*Γνωσιο
λογικά*

*Ερω
τήματα*

- Ποια είναι η φύση της γνώσης;
- Ποιες είναι οι πηγές της γνώσης; Πώς γνωρίζω;
- Υπάρχει και ποιο είναι το όριο της γνώσης;
- Ποια είναι η διαφορά μεταξύ γνώσης & γνώμης;
- Υπάρχει και ποια είναι η φύση της αλήθειας;
- Ποιες είναι οι διαφορές αλήθειας & ψεύδους;
- Μπορούμε να γνωρίσουμε την αλήθεια;

Φιλοσοφικά ερωτήματα 6

Ερω
τήματα

για την
τέχνη

- Τι είναι τέχνη;
- Μπορούμε να διακρίνουμε μεταξύ (1) τέχνης & μη-τέχνης, (2) αυθεντικής & αναυθεντικής τέχνης, (3) καλής & κακής τέχνης, (4) καλών & εφαρμοσμένων/χρήσιμων τεχνών;
- Υπάρχουν και ποια τα κριτήρια αισθητικής κρίσης;
- Ποιος είναι ο σκοπός της τέχνης;
- Ποιο είναι το νόημα των αισθητικών κατηγοριών/αξιών; Τι είναι το ωραίο, το υψηλό;
- Ποια είναι η σχέση της τέχνης με την ηθική, πολιτική;

Φιλοσοφικά ερωτήματα 7

- Υπάρχουν και ποιες είναι οι βασικές αρχές/κριτήρια /κανόνες της ηθικότητας;
- Ποιες είναι οι διαφορές ορθού & λάθου, καλού & κακού;
- Ποια είναι η φύση της ηθικής αρετής;
- Πού και πώς θεμελιώνονται οι ηθικές αξίες;
- Ερωτήματα εφαρμοσμένης ηθικής: είναι ηθικά δικαιολογημένη η ποινή του θανάτου, οι διακρίσεις (φυλετικές, έμφυλες...), ο πόλεμος κτλ;

Ηθικά

*Ερω
τήματα*

Φιλοσοφικά ερωτήματα 8

- Ποια είναι η καταγωγή, η φύση και οι σκοποί της διακυβέρνησης (του κράτους);
- Ποιες είναι οι (ορθές) σχέσεις μεταξύ του ατόμου, της κοινωνίας και του κράτους;
- Ποια είναι, ποιες αρχές έχουν και πώς θεμελιώνοντας τα διάφορα πολιτεύματα;
- Ποια είναι η φύση της ελευθερίας, δικαιοσύνης, ισότητας;
- Ποια είναι η φύση και ο σκοπός του νόμου;

**Πολιτικά
&
κοινωνικά
Ερω
τήματα**

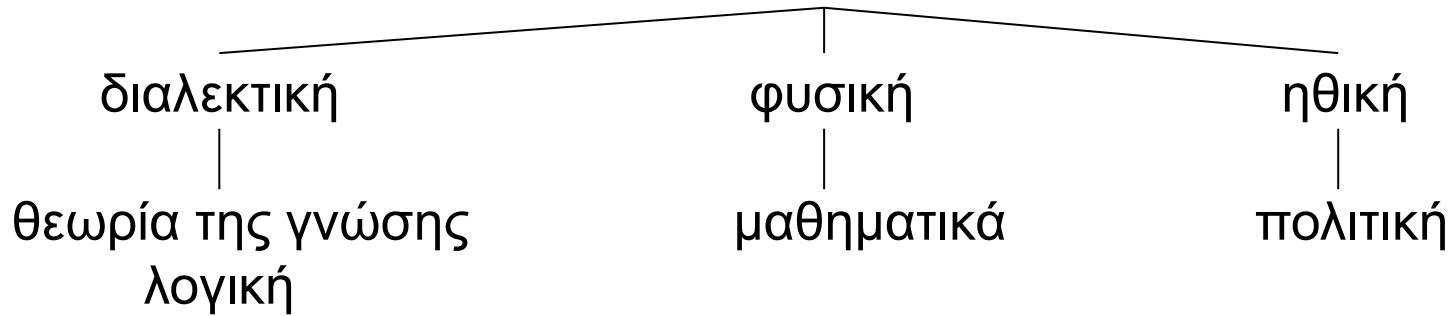

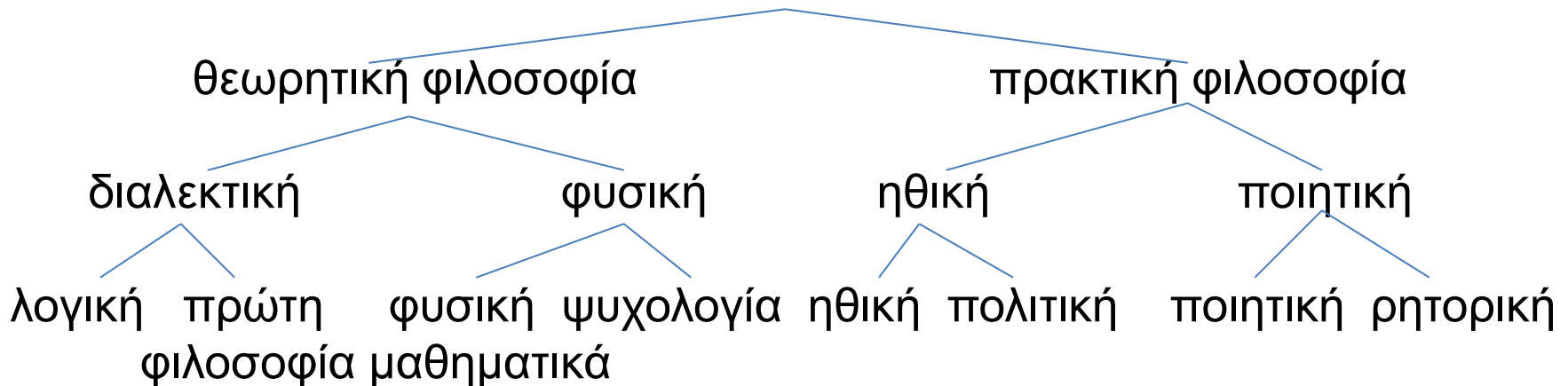
ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

2. Οι κλάδοι της φιλοσοφίας

Αρχαίες διαιρέσεις της φιλοσοφίας

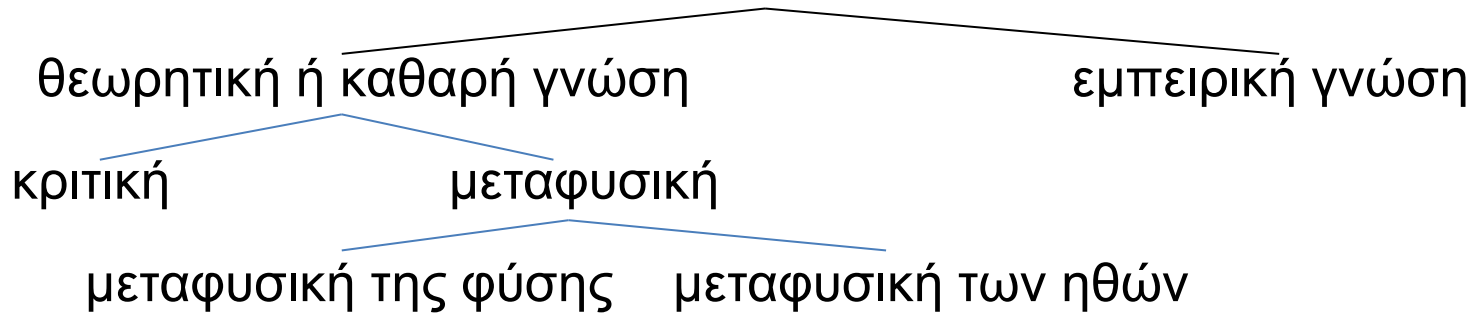
Η διαίρεση της φιλοσοφίας κατά τον Πλάτωνα

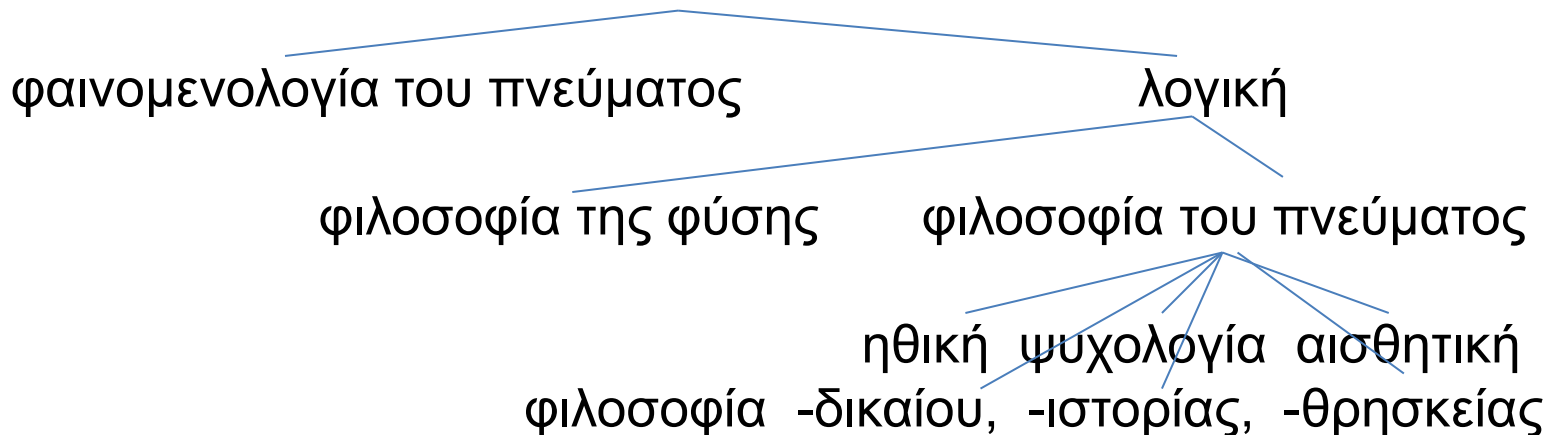
Η διαίρεση της φιλοσοφίας κατά τον Αριστοτέλη

Νεότερες διαιρέσεις της φιλοσοφίας

Η διαίρεση της φιλοσοφίας κατά τον Καντ

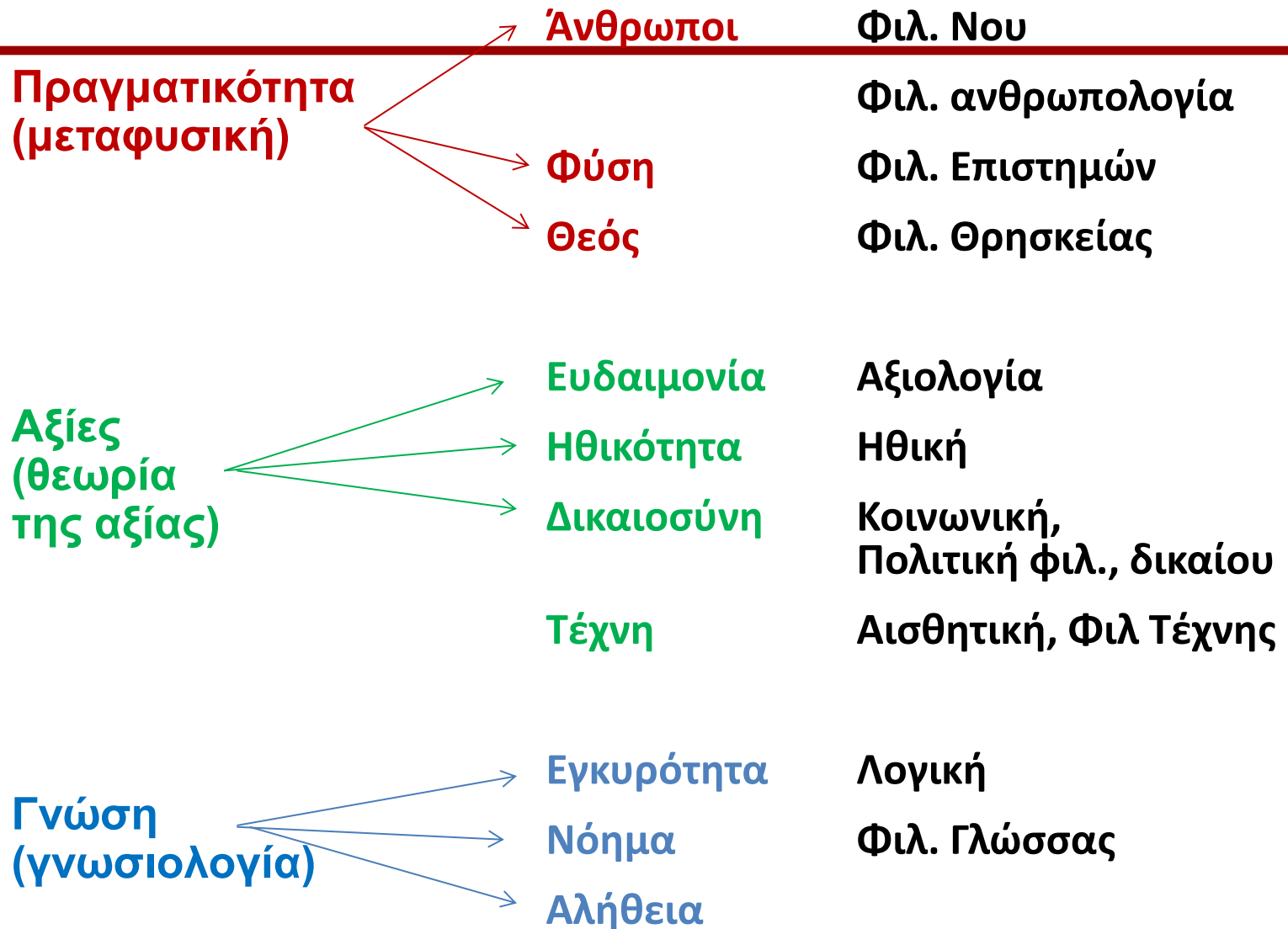

Η διαίρεση της φιλοσοφίας κατά τον Χέγκελ

Σύγχρονη διαίρεση της φιλοσοφίας

Φ
Ι
Λ
Ο
Σ
Ο
Φ
Ι
Α

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

4. Βασική βιβλιογραφία

Βασική βιβλιογραφία

1. **Αυγελής Ν.**, *Εισαγωγή στη φιλοσοφία*. Θεσσαλονίκη: Σταμούλης, 2012, σ. 19-45 [Ο όρος 'φιλοσοφία' στην αρχαιότητα, ορισμοί της φιλοσοφίας].
2. **Βέικος Θ.**, *Εισαγωγή στις φιλοσοφικές σπουδές*. Αθήνα: Γρηγόρη, 1988.
3. **Δελλής Ι.**, *Εισαγωγή στη φιλοσοφία: Προλεγόμενα: Προβλήματα γνωσιολογίας*. Αθήνα: Τυπωθήτω, 2002, σ. 19-69 [Ορισμοί της φιλοσοφίας].
4. **Deleuze G. & Guattari F.**, *Τι είναι φιλοσοφία;* (μτφ. Σταματίνα Μανδηλαρά). Αθήνα: Καλέντης, 2004.
5. **Nagel T.**, *Θεμελιώδη φιλοσοφικά προβλήματα: Σύντομη εισαγωγή στη φιλοσοφία* (μτφ. Χριστίνα Μιχαλοπούλου-Βεΐκου). Αθήνα: Σμίλη, 1989.
6. **Ragland C. P. & Heidt Sarah**, *Τι εστί φιλοσοφία;* (μτφ. Ν. Ηλιάδης). Αθήνα: Ψυχογιός, 2005.
7. Περιοδικό **Cogito**, τεύχος 6 (2007), αφιέρωμα «Τρόποι του φιλοσοφείν».

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Μη Εμπορική Χρήση - Όχι Παράγωγα Έργα 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

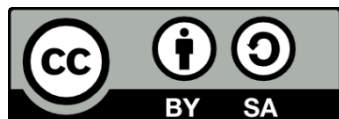
[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: <Ματίνα-Ιωάννα
Κυριαζοπούλου>
Θεσσαλονίκη, <15.1.2015>

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

